

PLO Analyse

Næsten 800 speciallæger i almen medicin arbejder uden for almen praksis

Hovedbudskaber

- Ud af 4.404 speciallæger i almen medicin er 770 beskæftiget uden for almen praksis.
- Offentlige hospitaler og psykiatriske sygehuse er de store aftagere af speciallæger i almen medicin.
- I Region Nordjylland, hvor der er udbredt lægemangel, er lidt over 9 procent af alle speciallæger i almen medicin beskæftiget på et offentligt hospital eller psykiatrisk sygehus, mens det er tilfældet for under 5 procent i Region Hovedstaden.
- I alle regioner, på nær Region Nordjylland, ville den aktuelle mangel på læger kunne fjernes, hvis speciallæger i almen medicin, der er beskæftiget på offentlige hospitaler eller psykiatriske sygehuse, i stedet blev praktiserende læger.
- Det virker dog ikke umiddelbart realistisk, idet kun 21,2 procent af de nævnte almen medicinere ansat på sygehusene er under 50 år og dermed muligvis kan tilskyndes til at blive praktiserende læge.

Baggrund

Behovet for praktiserende læger øges år for år. Den demografiske udvikling betyder, at befolkningens sammensætning ændrer sig, så vi får flere ældre. Samtidig får flere kroniske sygdomme og lever med disse sygdomme længere. Der er en klar sammenhæng mellem både alder og sygelighed og antallet af kontakter til egen læge. Hertil kommer, at mange patienter samtidig udskrives meget tidligere fra sygehusene, og flere opgaver flyttes fra hospitalerne til det nære sundhedsvæsen. Alle forhold der vil kræve en tilgang af praktiserende læger.

Antallet af praktiserende læger har været faldende de seneste år, og arbejdsbyrden, de resterende læger oplever, betyder, at 2/3 af lægerne har lukket deres praksis for nye patienter.

Flest er praktiserende læge

Langt den overvejende del af de læger, der har speciale i almen medicin, vælger at nedsætte sig som praktiserende læger. I 2017 udgjorde det samlede antal læger med speciale i almen medicin ca. 4.404, hvoraf 3.634 arbejder i almen praksis. Der er 770 speciallæger i almen medicin, som er beskæftiget andre steder end som praktiserende læge. Det skyldes blandt andet, at der er en større efterspørgsel efter de kvalifikationer, læger uddannet i almen medicin har, eksempelvis er der stor rift om almene medicinere på hospitalernes akutafdelinger.

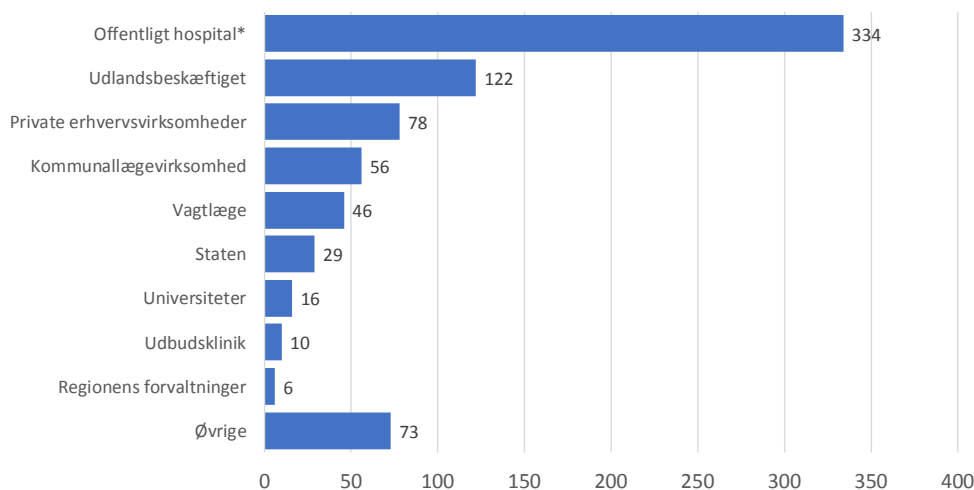
På den korte bane kan antallet af praktiserende læger løses ved at tilskynde en del af de læger med speciale i almen medicin, der i dag ikke virker i almen praksis, til at blive praktiserende læge. Ulempen herved er, at det vil efterlade mangel på læger andre steder i det danske sundhedssystem.

På den lange bane er det med den øgede efterspørgsel efter almene medicinere vigtigt at få uddannet langt flere læger inden for specialet, hvorved der vil komme et bedre match mellem efterspørgslen og udbuddet af læger.

334 almen medicinere beskæftiget på hospitalerne

De 770 speciallæger i almen medicin, der ikke er beskæftiget som praktiserende læge, har fundet beskæftigelse i forskellige brancher.

Ansættelsessted for speciallæger i almen medicin uden for almen praksis

Kilde: Lægeforeningens medlemsregister.

*Offentligt hospital dækker over 262 læger ansat på offentligt hospital og 72 læger ansat på psykiatriske sygehuse.

Offentlige hospitaler, herunder psykiatriske sygehuse, beskæftiger ca. 43 procent af de speciallæger i almen medicin, der er ansat uden for almen praksis,

svarende til 334 læger. Ud af de 334 læger er de 32 dobbeltspecialister og praktiserer et andet speciale end almen medicin og indgår derfor ikke i den resterende del af analyse.

Trafikken af speciallæger i almen medicin over til offentlige hospitaler og psykiatriske sygehuse kan bero på flere forhold. Der kan være tale om speciallæger i almen medicin, der er i starten af deres karriere og endnu ikke har fundet den praksis, som skal danne grundlag for en fremtid som praktiserende læge. Der kan også være tale om, at nogle speciallæger i almen medicin finder løn og vilkår som sygehusansat læge mere attraktive end jobbet som praktiserende læge.

Relativt mere attraktive vilkår kan både være et udtryk for, at sygehuse lokker med attraktive vilkår eksempelvis i områder, hvor der er lægemangel. Det kan også være et udtryk for, at nogle speciallæger i almen medicin vurderer, at arbejdsvilkårene som selvstændig erhvervsdrivende med de økonomiske risici og den arbejdsbelastning, det fører med sig, ikke står mål med aflønning og hensynet til privatliv.

En anden gruppe, der også må formodes at vægte mere attraktive arbejdsvilkår, er de 122 uddannede almen medicinere, der arbejder i udlandet. Her er det velkendt, at specielt de høje lønninger i Norge tiltrækker almen medicinere fra Danmark, og dermed betyder, at Danmark potentielt mangle de læger, der rejser udenlands i den periode, de er væk.

46 almen medicinere er ansat udelukkende som vagtlæger og afhjælper således de praktiserende læger, når de passer lægevagten i 4 ud af de 5 regioner. Her vil der ofte være tale om læger, der er stoppet med at drive praksis i dagtiden og udelukkende hjælper med at køre lægevagt i vagttiden.

Endelig er 78 almen medicinere ansat i private erhvervsvirksomheder, 56 som kommunallæger, 29 i staten, 16 på universiteterne, 10 i udbudsklinikker og 6 i regionens forvaltninger. 73 er ansat i øvrige stillinger.

Næsten hver tiende arbejder på hospital i Nordjylland

I det følgende ser vi nærmere på gruppen af læger med speciale i almen medicin med ansættelse på enten et offentligt hospital eller psykiatrisk sygehus.

På tværs af regionerne er der stor variation i, hvor stor en andel læger uddannet i almen medicin udgør på hospitalerne. I Region Nordjylland udgør de 9,1 procent. Dernæst følger Region Sjælland, hvor de udgør 8,2 procent, mens det kun gælder for 4,8 procent af speciallægerne i Region Hovedstaden.

I netop Region Sjælland og Region Nordjylland opleves de største problemer med mangel på praktiserende læger, og en stor andel af almen medicinere ansat på sygehusene forstærker denne problemstilling.

Tabel 1 – Ansatte speciallæger i almen medicin ansat på offentlige hospitaler og psykiatriske sygehuse fordelt på regioner

	Antal speciallæger på offentlige hospitaler og psykiatriske sygehuse	Andel af samtlige speciallæger i almen medicin
Region Nordjylland	34	9,1%
Region Midtjylland	80	8,1%
Region Syddanmark	75	7,9%
Region Hovedstaden	67	4,8%
Region Sjælland	46	8,2%
Hele landet	302	7,1%

Kilde: Lægeforeningens medlemsregister

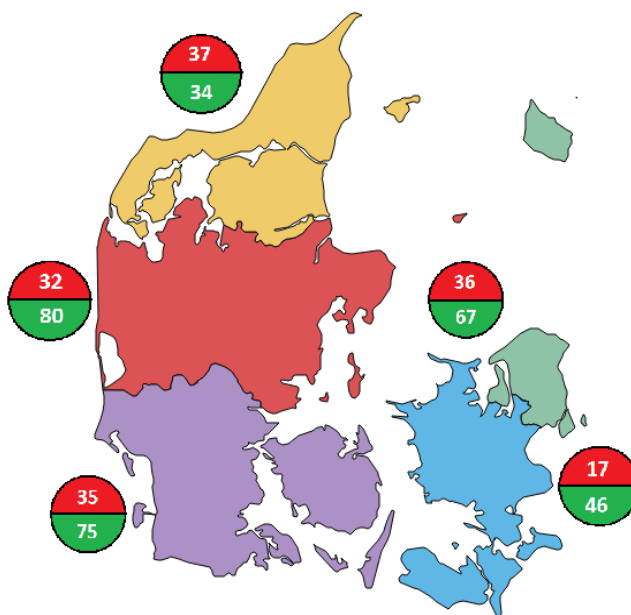
Lægemanglen kan løses i 4 ud af 5 regioner

Danmarks Radio lavede i november 2017 en opgørelse over antallet af ledige kapaciteter blandt de praktiserende læger. Opgørelsen viste, at der mangler sammenlagt 157 praktiserende læger på landsplan.

Med 302 læger uddannet i almen medicin, men som arbejder på enten et offentligt hospital eller et psykiatrisk sygehus, er det nærliggende at undersøge, om lægerne, hvis de i stedet nedsatte sig som praktiserende læger, kunne fjerne den øjeblikkelige mangel på praktiserende læger.

Optællingen fra PLO viser, at hvis de læger, der arbejder på enten offentlige hospitaler eller psykiatriske sygehuse, valgte at nedsætte sig som praktiserende læger i samme region, ville der kun mangle læger i Region Nordjylland,

Speciallæger i almen medicin ansat på hospitaler og psykiatriske sygehuse

Kilde: DR.dk og Lægeforeningens medlemsregister. De grønne tal repræsenterer antallet af speciallæger i regionen der arbejder på hospitaler eller psykiatriske sygehuse. De røde tal repræsenterer antallet af praktiserende læger hver region mangler opgjort af Danmarks Radio.

og kun tre. I de øvrige regioner ville der være læger nok til at besætte de ledige kapaciteter.

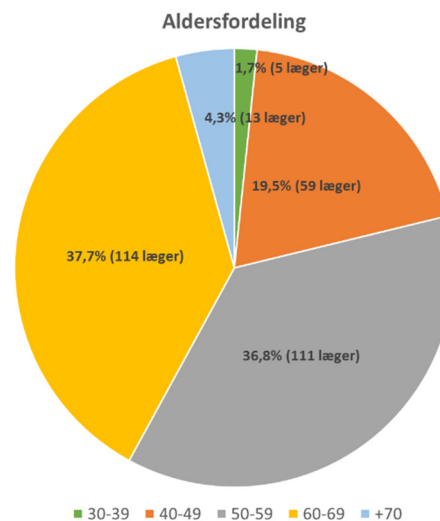
På sigt er udfordringen dog, at opgavemængden for de praktiserende læger er stigende. Det kan derfor blive nødvendigt at sænke antallet af patienter tilknyttet den enkelte praktiserende læge, hvilket vil kræve yderligere tilførsel af læger for at håndtere efterspørgslen på læger.

Lægernes aldersfordeling

En anden udfordring ved at ”flytte” hospitalslægerne fra de offentlige hospitaler til almen praksis er, at flere af de læger, der er beskæftiget på sygehusene, har været det i mange år og næppe ønsker at skifte beskæftigelse.

Langt hovedparten af de 302 speciallæger i almen medicin, der arbejder på hospitaler eller psykiatriske sygehuse, er mere end 50 år. De udgør samlet set mere end $\frac{3}{4}$ af de beskæftigede læger, og de vil dermed med stor sandsynlighed ikke være tilbøjelige til at skifte deres nuværende længerevarende beskæftigelse på sygehusene ud med jobbet som praktiserende læge.

Til gengæld kunne 21,2 procent af almen medicinerne på under 50 år måske tilskyndes til at blive praktiserende læge, og dermed medvirke til at løse problemerne i almen praksis. Ulempen herved er, at det vil efterlade mangel på læger på hospitalerne, og dermed flytte problemet med lægemangel fra en sektor til en anden.

Den bedste løsning er derfor på den lange bane at få uddannet nogle flere almen medicinere og denne vej sikre bedre lægedækning.